בש"פ 2162/16 – מדינת ישראל נגד אוסאמה אבו כאטר,עאסם בשיתי,בלאל טחאן,מחמוד טחאן,מחמד נדאל טחאן,מונתסר טחאן

<u>בבית המשפט העליון</u>

בש"פ 2162/16

לפני:	כבוד השופט ע' פוגלמן
המבקשת:	מדינת ישראל
	נ ג ד
המשיבים:	1. אוסאמה אבו כאטר 2. עאסם בשיתי 3. בלאל טחאן 4. מחמוד טחאן 5. מחמד נדאל טחאן 6. מונתסר טחאן

בקשה שנייה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה:	י' באדר ב התשע"ו (20.3.2016)
בשם המבקשת:	עו"ד יורם הירשברג; עו"ד ליאת בכור; עו"ד עדי בובליל
בשם המשיב 1:	עו"ד נסים זידאן
בשם המשיב 2:	עו"ד נדב עשהאל
בשם המשיב 3:	עו"ד עודד הכהן; עו"ד וואסים נאטור
בשם המשיב 4:	עו"ד מאהר חנא

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - judgments.org.il ©

בשם המשיב 5:	עו"ד ליזה זלטי
בשם המשיב 6:	עו"ד תמיר סולומון

החלטה

בקשה שנייה להארכת מעצר המשיבים בבש"פ 2162/16 לפי סעיף 62(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) ב-150 ימים או עד למתן פסק דין בת"פ 47762-03-15 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם.

1. הרקע העובדתי הצריך לעניין פורט בהרחבה בהחלטתו של השופט ס' ג'ובראן מיום 27.12.2015 (בש"פ 8389/15 אבו כאטר נ' מדינת ישראל (27.12.2005) (להלן: עניין אבו כאטר)). תמציתם של דברים: לפי המתואר בכתב האישום, המשיבים, יחד עם שותפים נוספים (להלן יחד: השותפים), פעלו במשך כמה שנים לביצוע תכנית עבריינית רחבת היקף במטרה לבצע שורה של עבירות כלכליות (להלן: הקשר) שבמסגרתה הפיקו חשבונות מס כוזבות, באמצעות חברות קש שונות שהקימו, בהיקף של מאות מיליוני שקלים לטובת גורמים שונים שבאמצעותם סייעו לאותם גורמים להתחמק שלא כדין מתשלומי מס שונים. עוד עולה מכתב האישום כי השותפים הלבינו הון רב.

2. בגין מעשיהם במסגרת הקשר, יוחסו למשיבים בכתב האישום עבירות של קשירת קשר לפשע; של רישום כוזב במסמכי תאגיד; של קבלת דבר במרמה; עבירות שונות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975; עבירות לפי פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961; ועבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000. בנוסף, למשיב 1 (להלן: אוסאמה) יוחסו עבירות של מתן שוחד ושל זיוף ולמשיב 3 (להלן: בלאל) יוחסה עבירה של מתן שוחד.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד המשיבים הגישה המבקשת בקשה למעצר המשיבים עד לתום ההליכים נגדם. השתלשלות הליך המעצרים וההליך העיקרי שנגד המשיבים פורטו בהרחבה בהחלטתו של השופט ס' ג'ובראן מיום 14.1.2016 (בש"פ 8520/15 מדינת ישראל נ' בשיתי (14.1.2016) (להלן: עניין בשיתי)) שבמסגרתה הוארך לראשונה מעצר המשיבים ב-90 ימים. אביא להלן עיקרם של דברים.

4. הבקשה למעצר המשיבים הוגשה ביום 23.3.2015. המבקשת טענה כי קיימת עילת מעצר הן בשל חשש ממסוכנות המשיבים לביטחון הציבור, הן בשל חשש משיבוש מהלכי המשפט על ידם. באותו היום הורה בית המשפט המחוזי על מעצר המשיבים עד למתן החלטה אחרת. כמפורט בעניין בשיתי, ביום 11.6.2015 הסכים אוסאמה למעצרו עד לתום ההליכים. לאחר שנערך תסקיר בעניינו שבמסגרתו המליץ שירות המבחן על שחרורו לחלופה דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו לעיון חוזר בהחלטה. ערר על החלטה זו נדחה על ידי השופט ס' ג'ובראן ביום 27.12.2015 (עניין אבו כאטר). ביום 20.7.2015 הסכים גם המשיב 2 (להלן: עאסם) להארכת מעצרו עד לתום ההליכים. שירות המבחן ערך תסקירים בעניין בלאל, ובעניין שלושת אחיו, הם המשיבים 4-6 (להלן בהתאמה: מחמוד, מחמד נדאל ומונתסר). שירות המבחן המליץ על שחרור בלאל, מחמוד ומחמד נדאל לחלופות והמליץ על מעצרו של

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - judgments.org.il ©

מונתסר. ביום 14.7.2015 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרם של בלאל, מחמוד, מחמד נדאל ומונתסר עד לתום ההליכים נגדם. עררים שהגישו הארבעה לבית משפט זה נדחו (בש"פ 5112/15 טחאן נ' מדינת ישראל (3.8.2015); בש"פ 5761/15 טחאן נ' מדינת ישראל (2.9.2015); בש"פ 6688/15 טחאן נ' מדינת ישראל (21.10.2015) שנמחק לאחר שמיעת הערות בית המשפט). כאמור, ביום 14.1.2016 האריך בית המשפט העליון (כב' השופט ס' ג'ובראן) את מעצרם של המשיבים מעבר ל-9 חודשים ב-90 ימים. בהחלטתו, עמד בית המשפט על כך שהעיכוב בתחילת הדיונים בהליך העיקרי נגזר ממורכבותו והיקפו ומקשיים שהתגלו בהסדרת ייצוגם של חלק מהמשיבים. בית המשפט דחה את טענותיהם של עאסם, בלאל, מחמד נדאל, מחמוד ומונתסר לעניין מסוכנותם המופחתת (עניין בשיתי, פסקאות 31-35). עם זאת, מצא בית המשפט באותו עניין, כי מכלול הנסיבות מצדיק את הארכת מעצרם של המשיבים כולם ב-90 ימים, ולא ב-150 ימים כפי שביקשה המדינה. לעניין זה הטעים בית המשפט כי עניינם של המשיבים "נכנס לשלב ההוכחות [...] וישנה חשיבות לפיקוחו של בית משפט זה על התקדמות ההליכים המשפטיים בעניינם" (שם, פסקה 38).

5. אשר להתקדמות ההליך העיקרי: כמפורט בעניין בשיתי, הליכי הסדרת ייצוגם של המשיבים 2-6 – שהסתיימו ביום 9.8.2015, מלבד הסדרת ייצוגו של מחמוד שהסתיים בחודש נובמבר 2015 – עיכבו את התקדמות ההליך העיקרי. גורם נוסף להימשכות ההליכים היה הליכי גישור שבגינם בוטלו ישיבות הוכחות בחודש דצמבר 2015. עד למועד הדיון שלפניי לא התקיימו מועדי הוכחות אך קבועים 7 מועדים לחודשים מרץ-מאי 2016. כמו כן, הליך הגישור שהתנהל בתיק אוחד עם הליך הגישור בעניינם של נאשמים באותה פרשה שהואשמו במסגרת כתב אישום אחר. בהליך הגישור המשותף התקיימו עד כה שלוש ישיבות גישור וקבועה ישיבה נוספת ליום 31.3.2016.

טענות הצדדים

6. במסגרת הבקשה שלפניי עותרת המבקשת להארכת מעצרם של המשיבים ב-150 ימים החל מיום 21.3.2016. לטענת המבקשת עילות המעצר שבגינן נעצרו המשיבים עודנה תקפות, ולא פחת החשש לסיכון הציבור או לשיבוש מהלכי המשפט אם ישוחררו לחלופה. לשיטת המבקשת, הגורם המרכזי לעיכוב בהליך העיקרי נעוץ בקשיים שבהסדרת ייצוג המשיבים ולפיכך אין בהיבט זה כדי להכריע את הכף לטובת שחרורם. זאת בשים לב להיקף ולמורכבות התיק, כמו גם למספר הנאשמים המקשה על ניהולו. בדיון שהתקיים לפניי הוסיפה המבקשת כי בא כוחו של עאסם הודיע כי הוא מבקש להתפטר מייצוג וכי זוהי רק דוגמה אחת להתנהלות הפוגמת בניהול התיק העיקרי. עוד נטען כי בתיק בהיקף המדובר ביקורת בית המשפט צריכה להתקיים באופן תכוף פחות, שכן לא ניתן להעריך את התנהלות התיק בפרקי זמן קצרים.

7. אוסאמה – בדיון לפניי הטעים אוסאמה כי הוא הראשון שנתן תשובה לכתב האישום עוד ביולי 2015 ומאותו מועד הוא ממתין במעצר. לטענתו, חזקת החפות מקבלת משנה תוקף לאחר שבתקופה שבה הוארך מעצרו ב-90 הימים לא התקיים כל דיון הוכחות, ומשכך נמצא אוסאמה במעצר של שנה – אך ההליך עצמו אינו מתקדם. לפיכך מבקש אוסאמה להשתחרר לחלופה של מעצר בפיקוח אלקטרוני.

8. עאסם – לטענת בא כוחו של עאסם שחרורו מייצוג הכרחי על אף הקושי הכרוך בכך. עוד נטען כי שיתוף הפעולה של המשיבים מתבטא לא רק בקביעת מועדים אלא גם בהליך הגישור המתנהל; וכי חלוף הזמן מטה את הכף לטובת שחרורו של עאסם.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - judgments.org.il ©

9. בלאל – לשיטתו, מאפייניו הפרטניים מצדיקים הבחנה בינו לבין שאר המשיבים וכי נוכח אלה אין חשש ששחרורו לחלופה יוביל לשיבוש מהלכי משפט על ידו או לסיכון הציבור. עוד נטען שבשונה מיתר המשיבים חלקו בעבירות המיוחסות זניח.

10. מחמוד – לטענת מחמוד, חלוף הזמן מאז ההחלטה בעניין בשיתי משנה את האיזון שנקבע באותה החלטה – בשים לב לכך שהעיכוב בהליך העיקרי נובע בעיקרו מריבוי הנאשמים במסגרת כתב אישום אחד, והאחריות לכך רובצת על כתפי המבקשת. עוד הדגיש מחמוד את נסיבותיו הפרטניות ואת תסקיר המעצר שנערך בעניינו שבמסגרתו המליץ שירות המבחן על שחרורו לחלופה.

11. מחמד נדאל – מחמד נדאל הדגיש בדיון את חלקו הזניח בעבירות המיוחסות המצדיק הבחנה בינו לבין שאר המשיבים; וכי הוא אינו מעכב את התקדמות ההליך העיקרי.

12. מונתסר – לטענתו של מונתסר, ההליך אינו צפוי להסתיים, או אף להתקדם באופן משמעותי, בחודשים הקרובים ומשכך הפגיעה במשיבים ובמשפחותיהם גדולה בהרבה מהתועלת שבמעצר המשיבים. עוד נטען כי החשש לשיבוש הליכי משפט אינו גדול יותר בשחרור לחלופה מאשר בשהות במעצר.

דיון והכרעה

13. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים שלפניי בכתב ועל פה, מצאתי כי דין הבקשה להתקבל באופן חלקי, וזאת ביחס למשיבים כולם. כידוע, בעת הארכת מעצרו של נאשם מעבר ל-9 חודשים לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, על בית המשפט לאזן בין זכותו של הנאשם – שעומדת לו חזקת החפות – לחירות לבין האינטרסים בדבר שמירה על ביטחון הציבור ותקינות ההליך הפלילי (ראו למשל בש"פ 4084/15 מדינת ישראל נ' דלו, פסקה 8 (25.6.2015)). בעניין זה יש לקחת בחשבון, בין היתר, את מסוכנותו של הנאשם; חשש מפני שיבוש מהלכי משפט; חלוף הזמן; קצב התקדמות ההליך העיקרי – כמו גם את זהות הגורם האחראי להימשכות ההליכים (בש"פ 5744/15 מדינת ישראל נ' חאג' יחיא, פסקה 7 (18.10.2015)). נקודת המוצא לענייננו היא החלטתו של השופט ס' ג'ובראן בעניין בשיתי. בהחלטה זו ערך בית המשפט בחינה מקיפה הן של נסיבות העבירות, הן של הנסיבות הפרטניות של המשיבים, בשים לב להתקדמות ההליך העיקרי ולזהות הגורמים שעיכבו, עד אותה העת, את התקדמות ההליך. סבורני, כי ביחס לכלל המשיבים, טרם הגיע המועד שבו יש בחלוף הזמן כדי להטות את הכף לטובת שחרורם, מה גם שכבר בעת מתן ההחלטה בעניין בשיתי היה ידוע כי ישיבות ההוכחות לא נקבעו לתקופת הארכת המעצר הראשונה. כמו כן, לא מצאתי להיענות לטענותיהם הפרטניות כפי שאפרט להלן.

14. אוסאמה – כפי שנקבע בעניין בשיתי, אמנם אוסאמה אינו נושא באחריות להימשכות ההליכים אך משמדובר במי שמיוחסת לו עמידה בראש הקבוצה העבריינית, הכף נוטה להארכת מעצרו, והדבר נכון גם בעת הנוכחית. זאת, גם בשים לב שכבר בעניין בשיתי היו ידועים מועדי ישיבות ההוכחות המתוכננות כאמור.

15. עאסם – סבורני כי נוכח כך שהקושי שבהסדרת ייצוגו של עאסם היווה, וייתכן שאף מהווה היום, גורם בהימשכות ההליך, אין

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - judgments.org.il ©

לקבל את טענתו כי חלוף הזמן מטה את הכף בעת הזאת לטובת שחרורו.

16. בלאל – טענותיו של בלאל לעניין חלקו בעבירות המיוחסות ולעניין מסוכנותו נדחו זה מכבר בעררים קודמים שהוגשו, לרבות בעניין בשיתי. איני רואה לשנות מקביעות אלו ואין בחלוף הזמן עד כה כדי להקהות את מסוכנותו זו.

17. מחמוד – כפי שנקבע בעניין בשיתי, סוגיית ייצוגו של מחמוד הביאה אף היא לעיכוב ההליך העיקרי ומשכך אין לשעות לטענתו לעניין אחריות המבקשת להימשכות ההליך. כמו כן, איני רואה לשנות מהקביעות בעניין בשיתי לעניין מסוכנותו – שבנקודת הזמן הנוכחית – אין בחלוף הזמן כשלעצמו כדי לאיינה.

18. מחמד נדאל – טענותיו של מחמד נדאל, בדומה לטענותיו של בלאל, מתמקדות בחלקו הפחות בעבירות המיוחסות. גם בעניינו איני רואה כי חלוף הזמן מביא לשינוי האיזון שבא לביטוי בהחלטות הקודמות שניתנו.

19. מונתסר – גם בעניינו של מונתסר אין די בחלוף הזמן כדי להטות את הכף לטובת שחרורו ממעצר בשלב זה. זאת, בשים לב לנימוקי ההחלטה בעניין בשיתי. גם טענתו של מונתסר לגבי האפשרות לשבש הליכים גם מבית המעצר אינה מצדיקה את שחרורו של מונתסר – או שחרורו של מי מהמשיבים האחרים – וייתכן שטוב היה לולא טענה זו הייתה נשמעת כלל.

20. במקרה דנן בקשתה של המדינה – בהמשך לבקשתה בעניין בשיתי – היא כי בית המשפט יפעיל את סמכותו לפי סעיף 62(ב) לחוק המעצרים ויאריך את מעצרם של המשיבים ב-150 ימים. זאת, מפאת מורכבות ההליך – שאינו צפוי להסתיים בשלושת החודשים הקרובים – והתקדמותו הסדירה. בקשה זו היא בקשה הנעשית בבחינת חריג לחריג. אמנם, אמת המידה לבחינת התקדמות הליכים המתייחסים למערך עברייני מורכב ומסועף, מרובה נאשמים ועבירות אינה בהכרח זהה לאמת המידה לבחינת התקדמות הליכים של תיקים אחרים (ראו למשל בש"פ 8840/11 מדינת ישראל נ' זגורי, פסקה 8 (13.12.2011)), אך יש להיענות לבקשה להארכת מעצר חריגה ב-150 במשורה, במקרים שבהם מאפייני המקרה והתקדמותו הצפויה של ההליך מצדיקים הפחתת תכיפות הביקורת השיפוטית (בש"פ 6888/13 מדינת ישראל נ' דלו, פסקה 7 (27.10.2013); בש"פ 1002/13 מדינת ישראל נ' שירזי, פסקה 18 (28.2.2013)). בעניין בשיתי לא מצא בית המשפט להיענות לבקשת המדינה להארכה חריגה של מעצר המשיבים, אלא אך להארכה "רגילה" – שגם היא חריג לכלל שלפיו מעצרו של אדם יסתיים תוך 9 חודשים – וזאת בשל החשיבות שיש לביקורת השיפוטית בעניין המשיבים והתנהלות ההליך העיקרי. סבורני כי גם בעת הנוכחית מוצדקת הארכת מעצרם של המשיבים, אך זאת ב-90 ימים בלבד. עיקרו של דבר, התקדמות ההליך מעת ההחלטה בעניין בשיתי נעשתה כצפוי, אך אופק ההליך אינו ברור בעת הזאת. ייתכן, וזאת מבלי לקבוע מסמרות, כי הימשכות נוספת של ההליכים ללא אופק ברור לסיומם או ללא התקדמות משמעותית, תביא לשינוי נקודת האיזון בעניינם של המשיבים (ראו והשוו בש"פ 8914/13 מדינת ישראל יעקב ביטון, פסקה 8 (13.1.2014); בש"פ 2399/14 מדינת ישראל נ' רסולי, פסקה 9 (6.4.2014)), וזאת כמובן בהתייחס לנסיבותיהם הפרטניות של כל משיב ומשיב.

סופו של דבר: מעצרם של המשיבים יוארך ב-90 ימים נוספים החל מיום 21.3.2016 או עד למתן פסק דין בת"פ 47762-03-15 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - judgments.org.il ©

ניתנה היום, י"ג באדר ב התשע"ו (23.3.2016).

ש ו פ ט

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - judgments.org.il ©